

DR. KARSTEN FLEDELIUS I MR. MATTI KORPIAHO, ČLANOVI »NORDIJSKE EKUMENSKE INICIJATIVE«, GOVORE ZA »GLAS KONCILA«

GK: Kako to da govorite hrvatski?

Korpioho: Studirao sam teologiju ovdje u Zagrebu, na Evangeličkom teološkom fakultetu »Matija Vlačić Ilirik«. Magistrirao sam ovdje i osam godina sam radio u Osijeku, u evangeličkoj crkvi kao svećenik, župnik. Onda sam neko vrijeme radio na fakultetu kao asistent.

Fledelius: Ja predajem na Sveučilištu u Københavnu. Sada predajem medije, a lani sam bio na povijesnom institutu. Predavao sam srednjovjekovnu povijest. Moja je specijalnost bizantska povijest. Studirao sam bizantologiju u Beogradu prije 30 godina kod poznatoga bivšeg ruskog profesora Ostrogovskoga. Putovao sam po cijeloj bivšoj Jugoslaviji. Vidio sam raznovrsno društvo sa svim narodnostima i kulturama. Bio sam dosta dugo u Dubrovniku, koji mi se najviše sviđa. Nisam prvi put u Zagrebu, ali sam vjerojatno najviše bio u Makedoniji, u Bosni i na dalmatinskoj obali.

U proteklih petnaest godina interesirao sam se i za tursko vrijeme, o situaciji na Balkanskom poluotoku pod Turcima.

GK: To vrijeme ima posljedice i na današnjicu?

Fledelius: Da, ima ih dosta. Kad sam prvi put bio ovdje, ljudi su mi rekli: zapamtite, mi smo bili petsto godina pod Turcima. A onda sam upoznao muslimane. Oni su mi rekli: Mi se naročito ljutimo da ljudi tako govore, mi smatramo da su Turci donijeli veliku vjeru i veliku civilizaciju na Balkanski poluotok. Ustvari, muslimansko društvo na Balkanu je nešto posebno u muslimanskom svijetu. To je jedno od mjesta gdje su zaista bili plodni. Tako da je na području bivše Jugoslavije zaista bilo nekih od najfinijih katoličkih, pravoslavnih i muslimanskih spomenika. Ovaj sadašnji rat ne vidim kao vjerski rat, ali ipak je na neki način to rat između civilizacija. Smatram to velikom tragedijom, i da to nije bilo nužno. Razmišljam o Skandinaviji.

Živimo svaki u svojoj državi, ali imamo vrlo uske veze. Ako imaš drugu nacionalnost, to ne znači da se moraš boriti. Velika je tragedija da je tako bilo. Ja se nadam da se na neki način ipak može živjeti. Willy Brant je jedanput rekao o dvije Njemačke: Najprije moramo živjeti jedan pored drugog, a onda opet na neki način jedan s drugim.

GK: Koja je motivacija vašem dolasku u Hrvatsku i Srbiju?

Fledelius: Ideja je bila sasvim jednostavna. Da vidimo svojim očima i da slušamo svojim ušima. Zato što je ovo također medijski rat. Mora se ići direktno na izvore. Bilo je vrlo korisno ići u Osijek i vidjeti društvo koje je stvarno stradalo pod ratom. To je jedno osobno iskustvo koje će vrlo dobro ostati u pameti po povratku. Mnogo smo čuli i ja mislim da mnogo bolje razumijemo.

GK: Gospodine Korpioho, Vaše predispozicije za razumijevanje situacije su dobre, zar ne?

Korpioho: Ja sam tu bio osam godina. Mislim da je jedan veliki aspekt našeg posjeta i to da smo uspjeli u Srbiji

U Skandinaviji imaju srca za izbjeglice

uspostaviti kontakte s raznim Crkvama i grupama, a isto tako ovdje na ovoj strani, i možda u nekim malim koracima približavati gledašta i mišljenja za bolje razumijevanje.

GK: Nedavno ste napisali knjigu o bivšoj Jugoslaviji. Je li povijesna ili se bavi aktualnim trenutkom?

Korpioho: U svojoj knjizi uzeo sam samo kratak povijesni pregled, a više sam opisao sadašnju situaciju. O tome kako su evangelići u Osijeku doživjeli rat. Naslov knjige je u slobodnom prijevodu »Na Balkanu gori«, s podnaslovom »Život ide dalje«. Ne mogu bolje prevesti. S time sam htio istaknuti da unatoč razaranjima, ratovanjima, ubijanjima, život ipak ide dalje. Dotaknuo sam i pitanje ekumenskog pokreta između većinskih Crkava na ovom području, posebno između Pravoslavne i Katoličke Crkve. Kako se ipak na tom području radi na pomirenju i razumijevanju. Isto tako, u knjizi sam ukratko opisao neke aktivnosti u humanitarnom pogledu.

GK: Kojoj je publici namijenjena knjiga: vjernicima ili široj publici?

Korpioho: Široj publici. Ne samo za crkvene potrebe, nego stvarno široko. Već izlazi drugo izdanje, a prvo je izašlo prije tri tjedna. Naklada baš nije bila tako velika, 1.500 komada. Sada će se tiskati još otprilike toliko.

GK: Koliko prosječni Finac ili Dancu znaju o situaciji u BiH i Hrvatskoj?

Korpioho: Koliko poznajem finsku javnost, mislim da već dosta objektivno zna o situaciji. Imali smo svoje no-

vinare i izvijestitelje s one druge strane. Naše novine puno pišu o tim događajima, tako da tko želi pratiti dnevne novine, mislim da je upućen u tu problematiku. Naravno, jako je teško prosuđivati objektivno, jer se toliko puno toga događa, ali mislim da u Skandinaviji imamo dobru sliku. I televizija dobro prati.

Fledelius: U Danskoj je to prilično slično. Problem je kod nas da se povijest ne poznaje dobro. Što se desilo posljednje dvije-tri godine, to je već poznato. Ali starija povijest, naročito kad idemo u prošlo stoljeće ili prije, onda je znanje vrlo slabo. Velik je posao raditi i u tom pravcu, da bi se razumjelo kakav je tu kompliciran svijet i kako je važno biti oprezan kad se osuđuje što se desilo.

GK: Kakva je situacija s izbjeglicama u vašim zemljama?

Korpioho: Prošle godine, mislim da je to bilo u kolovozu kad su dali u javnosti prve snimke iz logora, u Finskoj je nastao dosta velik pokret za izbjeglice, tako da ih je naša vlada prihvatila. Jedan dio njih stigao je s Kosova, a dosta veliki dio iz Bosne. Zasad ih imamo oko 2.000. To je mali broj, ali finska država ih je dobro prihvatila. Financijski ih osigurava, daje im poštenu život. Pokriva ih smjestiti u što normalniji život u općinama. Iako je sada u Finskoj teška situacija sa zapošljavanjem, ipak im daje dosta dobru financijsku potporu. Osigurava im školovanje. Najprije finški jezik, tako da mogu živjeti donekle normalno u jednom novom dru-

Dr. Karsten Fledelius iz Danske i mr. Matti Korpioho iz Finske bili su članovi delegacije »Nordijske ekumenske inicijative« koja je nedavno posjetila Hrvatsku i Srbiju. Dr. Karsten bio je, u dogovoru s Europskim vijećem Crkava iz Ženeve, inicijator posjeta. Mr. Korpioho duže je vrijeme živio u Hrvatskoj. Za »Glas Koncila« govore o svojem viđenju situacije i želi da makar i malim koracima rade na uspostavljanju mira i pomoći izbjeglicama.

štvu, a muškarce će naše društvo pokušati osposobiti za neki zanat. Često ih posjećujem. Posebno zato što govorim njihov jezik. Imam i malo iskustva iz rata, jer sam jedan dio proveo u ratu u Osijeku, u podrumu. Tako da poznajem njihovu problematiku. Naše se društvo u mnogim oblicima zauzima za izbjeglice, kako u državnom, socijalnom, tako i u crkvenom pogledu. Mnoge su ustanove angažirane u prihvaćanju izbjeglica. Time sam stvarno iznenađen.

GK: Hoće li Finska primiti još izbjeglica?

Korpioho: Vjerujem da hoće.

Fledelius: U Danskoj ima između 10 i 30 tisuća izbjeglica. Broj raste. Neki su političari to htjeli ograničiti, ali je ipak uveden zakon da sve izbjeglice iz Bosne dobiju privremeni boravak. Bez obzira na to kojim putem dođu, samo ako imaju bosanski identitet, sve prima. Ima sada među njima i intelektualaca, liječnika, sveučilišnih profesora. Važno je da s njima nešto radimo, kako ne bi imali velike frustracije živjeti kao izbjeglice. Stvaramo programe kojima će se oni angažirati u korist drugih izbjeglica. Zatim imamo poseban program za ljude koji su bili pod torturom ili silovani. Programi su za njih i za njihove obitelji, tako da i na taj način radimo na rehabilitaciji. U posljednja tri-četiri mjeseca dogodile su se neke promjene, pa smo i mi priznali da je ovo ovdje stvarno krupan problem i da moramo uzeti više izbjeglica. Mali je to broj u usporedbi sa Švedskom u kojoj ima, ja mislim, više od 100.000 izbjeglica. Problem je bio i s izbjeglicama s Kosova zato što Kosovo nije bilo smatrano ratnom zonom. Dan je prioritet Bosancima, jer je rečeno da je tamo »topli« rat, a na Kosovu »hladni«, a to je nešto drugo.

Znamo da izbjeglice idu i u druge zemlje koje ih teško prihvaćaju budući da ih već puno imaju. Nije u pitanju samo Hrvatska, već i Mađarska, Poljska. Tamo ima puno izbjeglica. Stoga je važno da ih i mi preuzimamo.

GK: Što ćete učiniti neposredno nakon povratka u vaše zemlje?

Fledelius: Od predstavnika UN saznali smo da hrane ima malo i da će, ako se brzo ne nabavi, naročito u Bosni biti gladi.

Korpioho: Mi ustvari već imamo humanitarne akcije za prikupljanje novčanih priloga. Već smo ovamo dopremili humanitarne pomoći u mnogim oblicima. Nastavit ćemo akcije za humanitarnu pomoć.

Josip Štilinović